

IN MEMORIAM

ШАБУЛЬДО ФЕЛІКС МИХАЙЛОВИЧ

Історична наука зазнала важкої втрати – 4 травня 2012 р. на сімдесят другому році життя перестало битися серце відомого українського вченого Фелікса Михайловича Шабульда.

Людина широкої ерудиції і глибоких знань, Фелікс Михайлович своє наукове життя присвятив дослідженню пізнього українського середньовіччя, події і явища якого розглядалися ним у нерозривній єдності з історичним процесом у Центрально-Східній Європі на етапі XIII–XV ст.

На долю Фелікса Михайловича випало нелегке життя, його дитинство і юність припали на воєнні та повоєнні роки. Народився Фелікс Михайлович у родині військовослужбовця в місті Улан-Уде 21 квітня 1941 р. Ще підлітком він почав свій трудовий шлях у заводському колективі, й у сімнадцять років уже мав спеціальність токаря. Проте, працюючи на виробництві, Фелікс Михайлович не переставав мріяти про навчання. У 1962 р. він поступив на історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка, а роком пізніше влаштувався на посаду старшого архіваріуса Київського міського державного архіву. Через два роки Ф.М.Шабульдо працював уже молодшим науковим співробітником Центрального державного історичного архіву УРСР. Вхідження в архівне середовище мало неабиякий вплив на формування його як дослідника, оскільки саме прискіплива увага до джерел стане своєрідною візитною карткою наукових праць історика.

У 1968 р. Фелікс Михайлович був членом редколегії «Українського історичного журналу». Із цього часу і до кінця свого життя він тісно був пов'язаний з академічним Інститутом історії України. Крім того, у 1990-х рр. Ф.М.Шабульдо зробив свій внесок у становлення Інституту археографії та джерелознавства імені М.С.Грушевського НАНУ. Саме у ці роки визначилося коло наукових інтересів Фелікса Михайловича: поважне місце в яких, окрім праць у галузі державознавства та археографії, посіла середньовічна доба – основним об'єктом його досліджень стали українські землі у складі Великого князівства Литовського. Цій проблематиці він присвятив свою кандидатську дисертацію, захист якої відбувся у 1983 р. Пізніше на її основі було підготовлено й у 1987 р. опубліковано монографію «Землі Південно-Західної Русі у складі Великого князівства Литовського», яка стала помітним явищем в історіографії і завоювала широку читачку аудиторію. У ході дослідження т.зв. литовської доби вітчизняної історії увагу науковця привернули фактично невисвітлені аспекти відносин Великого князівства Литовського та Золотої Орди. Звернувшись до цих малопопулярних і контрверсійних у радянсько-му історіографічному просторі сюжетів, Фелікс Михайлович Шабульдо поставив перед

собою завдання з'ясувати, коли саме і як відбувся перехід українських земель зі складу Золотої Орди до складу Великого князівства Литовського, а також зрозуміти правові підвалини цього процесу. Паралельно з цим учений продовжив розпочате свого часу Ф.Петрунем вивчення ханських ярликів, зокрема в контексті визначення етапності та процедури їх складання, виявлення протографа тощо. Результати цієї роботи він виклав у праці «Синьоводська битва та проблеми її розв'язання», а також у серії статей.

На жаль, тяжка тривала хвороба не дозволила Феліксові Михайловичу відповісти на всі питання, які він перед собою поставив. Однак учений до останніх днів був сповнений творчих планів. Наукові досягнення Фелікса Михайловича Шабульда знайшли визнання не лише в Україні. За внесок у розвиток історичної думки український учений був посвячений у кавалери Лицарського хреста ордена Литовської Республіки «За заслуги перед Литвою».

Б.В.Черкас (Київ)